

vakblad voor antifascisten sinds 1997, maart 2007, uitgave van AFA € 4,-

NATIONALISME EN TURKSE MUZIEK

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord • <i>Redactie Alert!</i>	3
'Kom bij ons, sluit je aan' • <i>Ernst Haffmans</i>	4
Zingen en dansen voor het Osmaanse Rijk • <i>John Postma</i>	22
'Het visitekaartje van Turkije Express' • <i>Ernst Haffmans</i>	31
Turkse extreem-nationalistische organisaties in Nederland	36
Overzicht muzikanten	38

Foto voorkant: Grijze Wolven-troubadoer Ozan Nihat

COLOFON

Deze special van Alert! is een uitgave van de Anti-Fascistische Actie Nederland en de Onderzoeksgroep Turks extreem-rechts

Alert!

Postbus 2884 • 3500 GW Utrecht • alertafa@xs4all.nl
• www.alertafa.nl

Postbus 2884 • 3500 GW Utrecht
• onderzoeksgroep@xs4all.nl
• www.alertafa.nl

Redactie: Jeroen Bosch, Ernst Haffmans en John Postma

Lay-out: Milena Ergin

Bestellen: maak € 4,- over op giro 6896749, t.n.v. Alert, Utrecht, o.v.v. muziek.

Publicaties over Grijze Wolven

'*Antisemitisme en nationaal-socialisme in Turkije*', verschenen in januari 2006, valt te bestellen door overmaking van 6,50 euro (inclusief verzendkosten) op giro 6896749, Alert, Utrecht, o.v.v. antisemitisme.

'*Pan-Turkisme in de polder*', verschenen in februari 2005, valt te bestellen door overmaking van 6,50 euro (inclusief verzendkosten) op giro 6896749, Alert, Utrecht, o.v.v. polder.

'*Stop de Grijze Wolven!, Turks extreem-rechts*', verschenen in 1997, valt te bestellen door overmaking van 2,50 euro (inclusief verzendkosten) op giro 6896749, Alert, Utrecht, o.v.v. extreem-rechts. Nog slechts enkele exemplaren voorradig.

Stella Braam en Mehmet Ülger, '*Grijze Wolven, een zoektocht naar extreem-rechts*', Nijgh & Van Ditmar, Amsterdam, 1997, eerste druk (nieuw). Te bestellen door overmaking van 5 euro (inclusief verzendkosten) op giro 6896749, Alert, Utrecht, o.v.v. braam.

'*Graue Wölfe, Islam und türkischer Staat, Hintergründe, Geldgeber und Ziele rechter und islamischer Gruppen unter Migranten und Migrantinnen in de BRD - Versuch einer Darstellung*', 27 pagina's, GNN-Verlag, 1994 (tweede hands). Te bestellen door overmaking van 2,50 euro (inclusief verzendkosten) op giro 6896749, Alert, Utrecht, o.v.v. gnn.

V O O R W O O R D

In deze brochure staat muziek als propaganda-instrument van de Turkse extreem-nationalistische Grijsz Wolven centraal. Bij politiek-culturele bijeenkomsten van Grijsz Wolven in Nederland spelen optredens van muzikanten namelijk een belangrijke rol. Nederlandse betrokkenen die bij dergelijke optredens een rol spelen als bijvoorbeeld subsidiegever en zaalverhuurder, zijn doorgaans niet in staat om het politieke karakter van de concerten juist te beoordelen. Dit komt bovenal omdat bij deze politiek-culturele bijeenkomsten volledig of overwegend in de Turkse taal wordt gecommuniceerd. Nederlandse betrokkenen zijn deze taal veelal niet machtig. Bovendien ontbreekt het hen meestal aan afdoende kennis van de politieke geschiedenis van Turkije, waardoor men ook de in muziek gebruikte symboliek en thematiek moeilijk kan interpreteren.

Kortom, de Nederlandstalige buitenwereld heeft een zeer beperkt beeld van het politiek-culturele concertprogramma bij Grijsz Wolven-manifestaties. Deze nationalistische depolitiseren bovendien steevast hun bijeenkomsten. Zodoende maken de manifestaties van de Turkse extreem-nationalisten een onschuldige indruk, want het zou immers slechts gaan om 'culturele' ontmoetingen. Deze inschatting is echter onjuist, zoals we in deze brochure laten zien. Het gaat feitelijk om tegen integratie gerichte politieke manifestaties die niet thuis horen in de Nederlandse samenleving.

In het eerste artikel van deze brochure 'Muzikale oorlog bij de Grijsz Wolven' wordt onder meer ingegaan op de visie van Turkse extreem-nationalisten op cultuur en wordt de thematiek van liedteksten van diverse Grijsz Wolven-muzikanten besproken. Deze liedteksten kenmerken zich frequent door haat, racisme en het verheerlijken van het Turkendom. In het tweede artikel 'Zingen en dansen voor het Osmaanse Rijk' komt één specifieke vorm van Turkse muziek aan bod. Osmaanse militaire marsmuziek is immers zeer populair onder de Wolven.

In het derde artikel 'Het visitekaartje van Turkije Express' wordt besproken hoe door de lokale ambtenarij en politiek gereageerd wordt op politiek-culturele manifestaties van de Grijsz Wolven. De diverse reacties blijken doorgaans niet te getuigen van zeer veel daadkracht tegen het Turkse nationalisme. Dit blijkt onder andere uit de subsidies die verstrekt worden door gemeentes aan optredens van Turkse extreem-nationalistische artiesten. Maar ook het klaarblijkelijk gemak, waarmee 'witte' culturele instellingen wolven-gezelschappen uitnodigen, en de weigerachtigheid van de ambtenarij en de politiek om de confrontatie aan te gaan met het nationalisme in de Turkse gemeenschap in Nederland wijzen in deze richting. Zouden blanke racistische bands met overheidssubsidie op culturele festivals optreden, dan was de stilte vast niet zo oorverdovend geweest. Nationalisme is in de Turkse gemeenschap wijd verbreid. Daardoor is de stap naar het extreem-nationalisme onder invloed van de wolven-muziek door Turkse jongeren snel gemaakt. Wij hopen met deze brochure inzicht te bieden in deze materie en handvatten aan te reiken voor activisten, overheden en andere betrokkenen teneinde deze ontwikkeling van extreem-nationalistische mobilisering een halt toe te roepen.

'KOM BIJ ONS, SLUIT JE AAN'

MUZIKALE OORLOG BIJ DE GRIJZE WOLVEN

Bij politiek-culturele bijeenkomsten van Grijze Wolven in Nederland spelen optredens van muzikanten een belangrijke rol. De muziek dient namelijk, zoals we in dit artikel zullen aantonen, ter versterking van de Grijze Wolven-beweging. Personen en instanties die het Turks niet machtig zijn, maar wel betrokken zijn bij deze extreem-nationalistische bijeenkomsten, kunnen de betekenis van de muziek moeilijk inschatten. Zo worden lokale politici, goedwillende burgervaders en pers door de organisatoren nogal eens om de tuin geleid. Vooral ook omdat organisatoren over het algemeen benadrukken dat het zou gaan om cultuur en gezelligheid, niet om politiek.

De Onderzoeksgroep Turks extreem-rechts zal in dit artikel laten zien dat de muziek in de Turkse extreem-nationalistische beweging wel degelijk expliciete politieke standpunten verkondigt. Ter illustratie worden fragmenten van liedteksten weergegeven.

Op 11 juni 2006 trad de Nederlands-Turkse rapgroep Arka Sokak op bij het door de gemeente Utrecht gesubsidieerde cultureel festival 'Turkije Express'. De Onderzoeksgroep Turks extreem-rechts vond Arka Sokak niet passend voor een cultureel programma dat onder andere tot doel had de sociale integratie in de stad Utrecht te bevorderen. De tekst van de het lied 'Turken, Koerden' stelt namelijk op een zeer agressieve en haatdragende wijze de Koerdische kwestie in Turkije centraal. Arka Sokak rapt onder meer: "Weet je hoe het afloopt met een uitzinnige hond, die worden een voor een gepakt en krijgen een kogel door hun kop. Onze soldaten zullen jullie toch wel uitroeien, het Turkse volk heeft een bloedhekel aan jullie". (1) Dat Arka Sokak dergelijk nationalistische

Aankondiging van het culturele programma tijdens het tweede congres van de TFN op 23 mei 1998. Daarop staat de afbeelding aan van de dan reeds gestorven MHP-leider Türkes en twee kenmerkende slogans: 'Mijn leider, we volgen je pad' en 'Cultuur en Idealenavonden'.

muziek ten gehore brengt, is niet bijzonder verrassend daar zij zich beweegt in Turks extreem-nationalistische kringen. Zo trad de band bijvoorbeeld op 20 mei 2006 op tijdens een culturele bijeenkomst in Oldenzaal. Deze bijeenkomst werd georganiseerd door twee verenigingen in Twente die tot het netwerk van Turkse Federatie Nederland (TFN) behoren. Ook TFN-voorzitter Güven Işçi werd nadrukkelijk als gast aangekondigd. De TFN is de overkoepelende mantelorganisatie van de Grijsz Wolven in Nederland. (2)

Op haar brief aan de organisator van Turkije Express kreeg de Onderzoeksgroep een reactie waaruit bleek dat de organisator niet zat te wachten op teksten als 'Turken, Koerden'. Zij stelde bij monde van producent Aart van Bolhuis: "Wat betreft de tekst van het lied 'Türk, Kürt' lijkt het ons dat de strekking daarvan voor ons festival inderdaad niet passend is. (...) Wij hebben de groep van onze zorg op de hoogte gesteld." Zover de Onderzoeksgroep heeft kunnen nagaan is 'Turken, Koerden' tijdens Turkije Express niet ten gehore gebracht.

De Onderzoeksgroep mocht ook kennis nemen van een reactie van band-lid Erkan Coskunsu naar aanleiding van de brief aan de organisator. Deze brief was namelijk online gebracht op de website van de Onderzoeksgroep. (3) Coskunsu gaat in zijn reactie nauwelijks inhoudelijk in op de door de Onderzoeksgroep naar voren gebrachte feiten. Over de al eerder genoemde bijeenkomst in Oldenzaal zegt Coskunsu: "Er was folklore dans, eten, drinken, een super gezellige TURKIJSE festival wat niets met iets extreems heeft te maken, want daar pas ik voor." Deze passage is interessant omdat het de standaardreactie is van Turks extreem-rechts, wanneer kritiek wordt geuit op het nationalistische karakter van hun politiek-culturele bijeenkomsten.

CULTUUR-OORLOG

Doorgaans ontkennen Grijsz Wolven het politieke karakter van hun bijeenkomsten. Zij stellen vaak dat het enkel gaat om het beleven van cultuur en gezelligheid. Zo konden we naar aanleiding van een Grijsz Wolven-bijeenkomst in het Gelderse Oosterhout dit jaar bijvoorbeeld lezen: "Organisator Fikri Can ontkent de aanwezigheid van Grijsz Wolven op het feest. (...) We hebben geen binding met politiek. De muzikanten zijn hartstikke beroemd." (4) De woordvoerder van de TFN bij het vierde congres van deze federatie vond: "We maken er samen een leuke dag van met veel optredens van artiesten. Het gaat om de gezelligheid" en "Erdoğan ontkent ten stelligste dat zijn TFN een extreem-rechtse beweging is. De bijeenkomst in Den Bosch was volgens hem vooral een culturele ontmoeting." (5)

Echter, cultuur en gezelligheid zijn bij Grijsz Wolven geen onschuldige aangelegenheid. Cultuur wordt, net zozeer als de (politieke) toespraken door TFN-leiders en kopstukken van de Partij van de Nationalistische Actie (MHP) bij bijeenkomsten, ingezet om te werven voor de Turkse extreem-nationalistische beweging. Daarnaast wordt met het aanbieden van een cultureel programma beoogd het publiek te binden aan de Turkse cultuur. Beïnvloeding van de Turkse migranten in Europa door 'vreemde' cultuur dient namelijk tegen te worden gegaan - de Turkse cultuur zou immers superieur zijn. De Grijsz Wolven nemen hun cultuur daarom uiterst serieus, een culturele uiting staat gelijk aan een politiek statement. Een passage uit het boek 'Basisprincipes' (Temel Görüsler) van de in 1997 overleden leider van

de MHP, Alparslan Türkeş, laat zien waarom het de Wolven ernst is: “Heden ten dage woedt er over de gehele aardbol, tussen de verschillende naties, een onuitgesproken maar hevige strijd: een oorlog tussen culturen. Men kan nog zoveel bolwerken innemen, en een leger slag na slag toebrengen, zolang men het hart en de geest van de natie niet veroverd, is het land niet verloren. Het is een onweerlegbaar feit dat men onderdeel is van de natie waartoe men verkiest te behoren. In een culturele oorlog streeft elke natie ernaar de taal, de religie, de tradities en de nationale en geestelijke waarden van de andere naties te vernietigen en deze te vervangen door haar eigen culturele waarden.” (6)

Optreden van Ozan Arif in de Arnhemse Türkiyem-moskee op 19 maart 2005. De jongeren in de zaal begroetten Arif tijdens het concert hartstochtelijk met de leus ‘Grijze Wolf Arif.’

GENRES

De optredens van muzikanten zijn een belangrijk en onmisbaar onderdeel van het culturele programma bij bijeenkomsten van Grijze Wolven. Een deel van dergelijke artiesten zijn muzikaal te plaatsen in de zogenaamde troubadours-traditie (asik-traditie). Deze volkszangers waren oorspronkelijk barden die rondtrokken en volksliederen ten gehore brachten. Zij begeleiden zichzelf op de baglama (een bepaald type saz). De diverse saz-instrumenten zijn een soort

zessnarige gitaren. Het bekendste voorbeeld van een extreem-nationalistische Turkse asik is de Grijze Wolven-icoon Ozan Arif (Arif Sirin, zie het zwarte kader op pagina 19). Naast het asik-genre zijn er ook extreem-nationalistische muzikanten die gebruikmaken van andere muziek-genres. Het betreft hier met name het pop-genre, andere volksmuziektypen (zoals Ozan Nihat dat bijvoorbeeld in praktijk brengt) en marsmuziek. De meeste muzikanten beperken zich overigens niet tot één genre. Daarnaast zijn er vanaf de jaren negentig Turkse (extreem-)nationalistische muzikanten in opkomst die gebruikmaken van het rap-genre. Voorbeelden van dergelijke rappers en rapgroepen zijn Sert Müslümanlar (‘Harde Moslims’), Mehmet Borukcu en Cartel (allen afkomstig uit Duitsland).

Tenslotte treden bij politiek-culturele bijeenkomsten van Grijze Wolven in Nederland regelmatig mehter-orkesten op. Deze traditionele bands zijn afgeleid van militaire orkesten uit de Osmaanse tijd. Ze spelen marsmuziek en zijn zeer populair bij Turkse extreem-nationalisten omdat ze “de dagen van Turkse macht en glorie tijdens het Osmaanse Rijk in herinnering brengen”. (7) In dit artikel zal niet worden ingegaan op de mehter-muziek. (8)

IK HUIL OM MIJN LEIDER

Op diverse manieren dragen de muzikanten het gedachtegoed van de Turkse extreem-

nationalisten uit. Ze brengen tijdens concerten de Grijsse Wolven-groet en hebben Grijsse Wolven-symbolen op hun kleding. Op hun cd's en cassettebandjes treffen we tevens Grijsse Wolven-symbolen en -slogans aan. Vaak wordt de Turkse vlag afgebeeld om loyaliteit aan de Turkse staat te betuigen. Een mooi voorbeeld van zo'n product is de cassette 'We moeten een eenheid zijn, Ik huil om mijn leider' van de zanger Ozan Alparslan. Op de voorzijde van het hoesje van de cassette treffen we de Turkse vlag aan en een vlag met drie halve manen, een symbool van de Grijsse Wolven. Bovendien

maakt de zanger op het hoesje het Grijsse Wolven-teken. Voor de 'analfabete' muzikliefhebber lijkt er voor de zekerheid aan de achterkant van het hoesje nogmaals een hand afgebeeld die het Grijsse Wolven-teken maakt. Een vergissing maken over de politieke gezindheid van deze zanger lijkt meer dan uitgesloten.

Op sommige geluidsdragers wordt het pan-Turkistische ideaal van Turan onder de aandacht gebracht. Turan verwijst naar "de vereniging van alle volkeren van Turkse afstamming die een gebied bewonen dat zich uitstrekt van het oostelijke Middellandse Zeegebied tot aan

Sinkiang in China en van de Wolga in Rusland tot in zuid-Anatolië". (9) Een voorbeeld van een dergelijke product is de cassette 'Heimwee naar Turan' van Ozan Arif. Op deze cassette treffen we een kaartje aan waarop Turkije, de voormalige Turkse sovjet-republieken en Armenië zijn uitgelicht. Ook in muziekclips dragen Grijsse Wolven-muzikanten hun extreem-rechtse gezindheid uit. In Nederland is de clip van het lied 'Overmand door een gloeiend verdriet' van Mustafa Yildizdogan niet onbekend. In deze clip wordt voormalig MHP-leider Türkes herdacht door onder meer beelden van diens begrafenis te tonen. De lokale Amsterdamse tv-zender Turkse Omroep Stichting (TOS, een TFN-organisatie) zond deze clip in 1997 uit. (10)

Abdullah Sari tijdens een bijeenkomst van de TFN in Huizen op 23 maart 1997.

DUBBELE FUNCTIES

Sommige zangers hebben officiële functies binnen de idealistische beweging. Zo zat Ozan Arif korte tijd in het Turkse parlement voor de MHP en het

Amsterdamse TFN-kopstuk Abdullah Sari zit en zat bij tal van Grijs Wolven-clubs in het bestuur. Het gezag van dergelijke personen binnen de Turkse extreem-nationalistische beweging wordt door deze dubbelfuncties vergroot. Dit versterkt vanzelfsprekend hun wervingskracht. Ozan Arif heeft overigens een deel van zijn prestige moeten inleveren, omdat hij vanwege kritiek op het bestuur van de MHP op instructie van diens huidige leider Devlet Bahçeli uit de partij werd gezet. Arif noemde de houding van de MHP tijdens haar deelname aan de coalitieregering met de Partij van Democratisch Links (DSP) en de

NEDERLAND

De Wolven-muzikanten die in Nederland optreden, zijn voor het overgrote deel afkomstig uit Duitsland en Turkije. Er zijn maar weinig Nederlandse Grijs Wolven-muzikanten van enige standing. De bekendste Turkse muzikanten afkomstig uit Nederland die (ook) verkeren in het Turkse extreem-nationalistische milieu zijn de Roermondse Ozan (Dursun) Çelebi en de Twentse Ozan Ömer Kadan. De beroemdste Grijs Wolven-muzikanten die in Nederland hebben opgetreden zijn Ozan Arif en Mustafa Yıldızdoğan. Zij deden dit beiden nog respectievelijk in 2005 en 2006. Opvallend is dat de grootste concerten vooral in Rijswijk in het Partycentrum Elsenburg plaatsvinden. Regelmatig organiseren het Haagse Turks-Islamitische Culturele Stichting Den Haag (Turks: Türk Islam Kültür Vakfı) en andere TFN-organisaties uit Zuid-Holland daar grote politiek-culturele manifestaties. Op 12 maart 2006 traden in Elsenburg bijvoorbeeld Ahmet Safak en Ahmet Yılmaz op. De Utrechtse TFN-voorzitter Güven İsci was daarbij van de partij.

Ozan Ömer Kadan (links) en Ozan Çelebi tijdens een concert bij een bijeenkomst van de TFN in Beverwijk op 28 maart 1998. Op die dag was ook Abdullah Sari van de partij. Het concert werd deels uitgezonden door de TOS.

Moederland Partij (ANAP) een “overgave”, omdat in zijn ogen de MHP te veel compromissen aanging. (11) Arif stond in deze visie niet alleen.

VIJANDIGHEID

Een ander belangrijk, zo niet het belangrijkste, element waarmee de muzikanten hun extreem-nationalistische gezindte manifesteren zijn hun liedteksten. In deze teksten identificeren zij zich met het gedachtegoed van de MHP en de idealistische beweging. Een mooie samenvatting van het Turkse nationalisme in de woorden van Türkes luidt: “De liefde voor de Turkse natie, en loyaliteit en dienstbaarheid aan de Turkse staat.” (12) De belangrijkste onderdelen van deze ideologie zijn Turks nationalisme/Turkisme, vreemdelingenhaat, racisme, een anti-democratische gezindheid en het streven naar een zeer machtige en sterk regulerende staat. (13) Deze onderdelen komen frequent aan bod in de liedteksten van de Grijsse Wolven-muzikanten. Nationalisme komt in liedteksten vaak aan de orde in relatie tot door Wolven veronderstelde bedreigingen voor de eenheid van de Turkse staat. Je struikelt in de teksten over vijanden en andere boemannen. Zo behoren communisten, de Koerdische ‘separatisten’ met als opperduivel PKK-leider Abdullah Öcalan, Armeniërs, Russen, Amerika, de EU en de Iraakse Koerden tot de populairste. In een flink aantal van de besproken teksten komen we deze vijand-beelden tegen. Verwacht van de Grijsse Wolven niet teveel zoet-gevooid gezongen liefdesliedjes, zij verkeren geestelijk veeleer in oorlogssferen.

Daarnaast komen in de teksten uiteraard nog andere onderwerpen aan de orde die deel uitmaken van het gedachtegoed en de politieke cultuur van de MHP. Een populair thema is bijvoorbeeld de verering van Alparslan Türkes.

LIEDTEKSTEN

Hieronder worden een aantal fragmenten van liedteksten besproken van aantal Wolven-muzikanten, die in de periode 1993-2006 minstens eenmaal in Nederland hebben opgetreden. Uitzondering hierop is Nefret-Z; van wie onduidelijk is of hij in Nederland concerten heeft gegeven. (14) De meeste teksten zijn afkomstig van cassettes en cd's. Van de meeste Wolven-muzikanten waarvan liedteksten worden besproken zijn de muziekdragers in Nederland te koop. Sommige van de besproken teksten zijn afkomstig van websites, waarop liedteksten en gedichten van de bewuste zangers staan.

ETNISCHE EN RELIGIEUZE MINDERHEDEN

Met de opkomst van de PKK en de Koerdische kwestie in de jaren tachtig kwam de strijd tegen deze organisatie in het handelen van de Grijsse Wolven centraal te staan. Veel Grijsse Wolven namen gewapenderhand deel aan het bestrijden van de PKK. Na de verkiezingswinst van de MHP in 1999 verklaarde Devlet Bahçeli, de huidige leider van de MHP, dat Abdullah Öcalan zo snel mogelijk opgehangen moest worden, het Koerdische “separatisme moest worden uitgeroeid” en de PKK-leiding in Irak, Iran, Syrië en Griekenland geëlimineerd diende te worden. Tot grote droefenis en woede van de Grijsse Wolven bleef Öcalan in leven door de afschaffing van de doodstraf in Turkije.

In de tweede helft van de jaren negentig kon de Turkse staat niet langer volhouden dat Koerden eigenlijk 'Berg-Turken' waren. De Grijsje Wolven moesten daardoor ook erkennen dat er zoiets als Koerden, Lazen en Tsjerkessen bestonden. Vanaf 1999 worden de namen van minderheden genoemd in teksten van de Grijsje Wolven-muzikanten. Maar ook deze minderheden blijken in de liedteksten als puntje bij paaltje komt 'gewoon' Turken te zijn.

In de liedtekst 'Team Speciale Operatie' van Ozan Nihat wordt gesproken over een zekere Sahin. Daarmee wordt zeer waarschijnlijk Ibrahim Sahin bedoeld. Sahin was verwickeld in de Susurluk-affaire in 1996 en was plaatsvervangend chef van de afdeling voor speciale operaties verbonden aan het hoogste politiedepartement van Turkije. (15) Kortom, Sahin was een van de hoogste chefs van de contra-guerilla. (16) De para-militaire contraguerilla werd met name ingezet bij de bestrijding van Koerdische nationalistische groeperingen (onder andere de PKK) en Turks links. Een deel van de teams Speciale Operaties, met name de zogenaamde A-teams, was afgeladen met Grijsje Wolven.

Eerbetoen aan de overleden MHP-leider Türkes op een cassette van Ozan Nihat. Diens sterfdag ontbreekt overeenkomstig de werkelijkheid op de grafsteen. Volgens de Grijsje Wolven is Türkes blijkbaar onsterfelijk.

Team Speciale Operaties

*Voor het eeuwige voortbestaan van de Turkse identiteit,
voor de rust, de vrede van de natie,
voor de ondeelbare eenheid van het vaderland,
levert ze strijd, het team Speciale Operaties.*

*Met aan het hoofd de parel van het vaderland, Sahin,
de kwelling van roedels jakhalzen, Sahin,
de voorman van de heldhaftige Grijsje Wolven, Sahin,
verovert ze de harten, het team Speciale Operaties.*

*Ozan Nihat vindt: de parasieten,
de luizen die het bloed uit de natie zuigen,
de hoerhonden die de naam PKK dragen,*

die gaan eraan, dat doet het team Speciale Operaties.

Tekst: Ozan Nihat, 4 januari 1998. Oorspronkelijke titel: Özel harekat.

Vertaling uit het Turks van het tweede, achtste en negende (= laatste) couplet.

Het lied ‘Hiervoor zal om verantwoording worden gevraagd’ over Abdullah Öcalan valt momenteel te downloaden van de website van de Unie van Turkse Culturele Verenigingen in Europa (ATB). Het mp3-bestand is bereikbaar via een plaatje waarop een gemaskerde en militair uitziende persoon Öcalan met een mes heeft onthoofd. Wat het “verantwoording” afleggen volgens de ATB voor consequenties zou moeten hebben, mag daarmee duidelijk zijn. De ATB is een organisatie die gelieerd is aan de Grote Eenheids Partij (BBP) uit Turkije. De extreem-nationalistische BBP is een afsplitsing van de MHP. Tenslotte: Apo = Abdullah Öcalan.

Hiervoor zal om verantwoording worden gevraagd

!!!wilden jullie soms het vaderland, man!!!

!!!wilden jullie soms het vaderland, man, van de baby in zijn wieg!!!

hiervoor zal die hond van een Apo om verantwoording worden gevraagd

Tekst: Asik Sefai, 1999. Oorspronkelijke titel: Bu hesap sorulacak. Vertaling uit het Turks van het twaalfde couplet.

In de liedtekst ‘Wit of zwart?’ van Ozan Arif wordt verwezen naar Antalya. In deze kuststad opende minister-president Erdogan eind 2004 een religieus complex. Het bestaat uit een moskee, een kerk en een synagoge. Het complex kwam mede tot stand door politieke druk van Nederland. Nederland kon die druk uitoefenen, omdat zij in de tweede helft van 2004 het voorzitterschap van de EU bezat. In die periode werd over de toetreding van Turkije gestemd. Religieuze vrijheid is overduidelijk tegen het zere been van Ozan Arif. Met ‘u’ wordt in de tekst overigens minister-president Erdogan bedoeld. ‘Wit’ in de tekst verwijst naar de Gerechtigheids- en Ontwikkelingspartij (Adalet ve Kalkinma Parti, AKP) van Erdogan. Ak betekent namelijk wit in het Turks.

Wit of zwart?

U koos een ‘priester’ en een ‘rabbi’ aan uw zijde,

de ‘imam’ stond al paraat, u werd hun leider,

in Antalya opende u een tuin der religies,

u vertelde verhaaltjes over verandering, over wit,

wat zwart is, hebt u deze natie mooi voor wit verkocht.

*En de rozen in de tuin schoten op en geuren!
De missionarissen reizen stad en land af, lijkt het wel,
dankzij jou leest de hele familie nu de bijbel,
u vertelde verhaaltjes over verandering, over wit,
wat zwart is, hebt u deze natie mooi voor wit verkocht.*

*Talabani, Barzani, we gaan eraan kapot,
in Ankara krijgen die flikkers een vorstelijk onthaal,
Wat is er aan de hand? De ernst van de staat wordt een farce!
U vertelde verhaaltjes over verandering, over wit,
wat zwart is, hebt u deze natie mooi voor wit verkocht.*

*Tekst: Ozan Arif, 6 maart 2005. Oorspronkelijke titel: Ak mi Kara mi?
Vertaling uit het Turks van het 26ste, 27ste en 29ste couplet.*

In de tekst 'Grijze Wolven' van rapper Nefret-Z (alias Zafer) wordt opgeroepen om zich aan te sluiten bij de Grijze Wolvenbeweging. Het lied staat overigens tevens op een cd van de Duits-Turkse islamitisch-nationalistische rap-band Sert Müslümanlar ('Harde Moslims'). (17) Op diverse cassettes/cd's van deze band staan bandleden afgebeeld die het Grijze Wolven-teken maken. Ook een ander lied van Sert Müslümanlar 'Dit land is van ons' mag niet onvermeld blijven. De Koerdische kwestie staat centraal in dit lied, dat inhoudelijke raakvlakken heeft met het lied 'Turken, Koerden' van Arka Sokak. De Duits-Turkse rappers menen dat "broeders" niet met elkaar dienen te vechten. Het land is immers van "iedereen", aldus Sert Müslümanlar. Arka Sokak komt met het-

zelfde argument: "Turken, Koerden, we zijn allemaal broeders". De 'Harde Moslims' gaan er echter aan voorbij dat niet "iedereen" in Turkije zoals zij veronderstellen zich als Turk ziet en zich identificeert met het kemalistische project dat de Turkse Republiek heet. De Duitse rappers laten overigens christelijke burgers van Turkije buiten beschouwing. Zij noemen alleen Turken, Koerden, Lazen en Tsjerkessen als broeders. Blijkbaar hebben bevolkingsgroepen als joden, Armeniërs, Grieken en Assyriërs geen recht om als zodanig in Turkije te leven. (18) Deze verdrijvingsvisie is kenmerkend voor Turkse racisten die 'hun' land willen ontdoen van iedereen die in hun ogen niet Turks is.

Een andere overeenkomst tussen ‘Turken, Koerden’ en ‘Grijze Wolven’ is dat de beide uitvoerende bands het gevaar, dat wil zeggen de motor achter het Koerdische conflict, buiten Turkije denken te vinden:

*Wie de Koerden opzette tegen de Turken was een vijand.
Wie Turks en Koerdisch vanaf zijn geboorte kende
was een geheim agent van buitenlandse herkomst*

(Arka Sokak, 2004)

en,

*Onze vijand is buiten onze grenzen
We maken het makkelijk voor hen
(...)
Laten we Europa voorbij streven en verslaan*

(Sert Müslümanlar, 2003)

Grijze Wolven

*Grijze Wolven... Grijze Wolven... Grijze Wolven... Grijze Wolven
Gelukkig is hij die zich Turk noemt
Gelukkig is hij die zich Turk noemt*

(...)

*Nefret, de Turkse psychopaat, onverbiddelijk, altijd reuze sterk,
Hardcore-moslim, geeft je raad
Mijn kruistocht kan niemand stoppen,
Onze vijanden breek ik een voor een de botten
Boven aan de mast wappert onze vlag,
Hardcore-moslim staat op mijn jas
Het antwoord komt direct uit het geweer
Allah, geef mij de kracht om vol te houden,
Want alleen zo kan het ons lukken
Grijze Wolven komen nu nooit alleen
Kom bij ons, sluit je aan, we brengen je naar binnen
Grijze Wolven komen nu nooit alleen
Kom bij ons, sluit je aan, we brengen je naar binnen*

Tekst: Nefret-Z, 2003. Oorspronkelijke titel: Graue Wölfe. Deel van het begin en het midden van de tekst.

VERERING VAN ALPARSLAN TÜRKES

Op 4 april 1997 stierf Alparslan Türkeş, een ex-kolonel die in zijn dertigjarige politieke carrière een onuitwisbare stempel op de Turkse politiek heeft weten te drukken. Türkeş was de onbetwiste leider van de MHP. In een treurmars na de dood van Türkeş liepen maar liefst een miljoen fanatieke, rouwende Grijsze Wolven door Ankara. Vanuit Nederland reisden tussen de 80 en 100 Grijsze Wolven op 6 april naar de begrafenis van Türkeş. Abdullah Sari, de toenmalige voorzitter van de TOS, die de lofzang van Mustafa Yıldızdoğan ‘Overmand door een gloeiend verdriet’ op

Mustafa Yıldızdoğan treedt op bij een bijeenkomst van Grijsze Wolven in Europa in april 2003. Op de achtergrond aan de linkerkant een portret van de huidige MHP-voorzitter Devlet Bahçeli, rechts diens voorganger Alparslan Türkeş.

door een gloeiend verdriet’ op Türkeş uitzond, bevond zich onder de aanwezigen. De dood van Türkeş leidde tot een flink aantal nieuwe liederen over deze held van de Grijsze Wolven. Het lied ‘Onder jouw bevel’ van Ozan Arif gaat tevens in op het anti-communisme. De term basbug is vertaald met opperbevelhebber. Deze term is een eretitel die alleen wordt gebruikt voor Türkeş. Basbug is de Turkse equivalent van het begrip Führer dat voor Hitler werd aangewend.

Overmand door een gloeiend verdriet

*In mist en nevel kwamen de Wolven
In Ankara bijeen
Heen ging de imponerende Plataan
Maar miljoenen laten hem niet alleen*

*Overmand door een gloeiend verdriet
Dat ook door de sneeuw niet wordt gesmoord
Uit miljoenen kelen klinkt eensgezind:
De Opperbevelhebbers leven voort*

*Tekst: Mustafa Yıldızdoğan, 1997. Oorspronkelijke titel: Yandı Yüreklər Yandı.
Vertaling uit het Turks van het eerste en vierde (= laatste) couplet.*

Onder jouw bevel

*Mijn Opperbevelhebber, als jij er niet was, was alles voorbij.
Dan was Turkije al lang communistisch.
Maar dankzij jou is de jeugd volwassen.
Mijn Opperbevelhebber, onder jouu, ja jouw bevel staan wij.*

*Tekst: Ozan Arif, 29 oktober 1982. Oorspronkelijke titel: Emrindeyiz.
Vertaling uit het Turks van het vijfde couplet.*

De Turkse wereld zal haar Opperbevelhebber niet vergeten

*Vier april 1997
De Turkse wereld zal haar Opperbevelhebber niet vergeten
Een groot man is overleden
De Turkse wereld zal haar Opperbevelhebber niet vergeten
De Turkse natie zal haar leider niet vergeten*

*Je liet je sporen achter in de geschiedenis der Turken
Je liet boeken vol teksten achter
Je liet Ozan Çelebi verlangend achter
De Turkse wereld zal haar Opperbevelhebber niet vergeten
De Turkse natie zal haar leider niet vergeten*

*Tekst: Ozan Çelebi, 6 april 1997. Oorspronkelijke titel: Türk dünyası bas-
bugunu unutmaz. Vertaling uit het Turks van het eerste en laatste (= vijfde)
couplet.*

Gezegende karavaan

*Ozan Nihat vindt: die heldhaftige Heerser,
tegelijkertijd leider, èn rekrut, èn commandant,
die voorop loopt in de karavaan, Opperbevelhebber Alparslan,
heeft nu een speciale plaats in het hart.
De heldhaftige Grijze Wolven, Mannen van het Ideaal
drukken nu hun stempel op deze eeuw.*

*Tekst: Ozan Nihat, 27 januari 1994. Oorspronkelijke titel: Kutlu kervan.
Vertaling uit het Turks van het zesde (= laatste) couplet.*

ANTI-COMMUNISME

De MHP was in de tweede helft van de jaren zeventig een 'single issue'-partij. Het enige wat voor deze partij telde was het anti-communisme. De aanhangers van de MHP zagen de communisten immers als het grootste gevaar voor de integriteit van de Turkse staat. Vanaf de jaren tachtig kwamen daar de PKK en de islamisten bij.

Drie rampen

*Deze wereld zit met drie rampen in haar maag!
Amerika, rood Rusland en rood China.
Onrust stoken doen ze alledrie graag,
Amerika, rood Rusland en rood China.*

Tekst: Ozan Arif, 18 maart 1985. Oorspronkelijke titel: Üç bela. Vertaling uit het Turks van het eerste couplet.

In de onderstaande tekst van Ozan Nihat 'Wie zijn er communist' wordt het communisme in verbinding gebracht met vrijmetselaars en joden. Dergelijke opvattingen zijn afkomstig uit antisemitische propaganda geïmporteerd vanuit het Westen naar Turkije. In de jaren zestig was de Turkse extreem-nationalistische beweging overigens sterker gericht tegen het kapitalisme en de vrijmetselarij dan daarna. Het anti-kapitalisme zwakte toen af onder druk van het establishment, die haar belangen niet geschaad wilde zien. Zie voor een anti-communistische tekst ook het bovenstaande lied 'Onder jouw bevel' van Ozan Arif.

Wie zijn er communist

*Als je vraagt wie allemaal, makker,
Schorpioenen, muizen, slangen, reptielen, die zijn communist.
Waar je maar smerigheid ziet, makker,
Daar zit overduidelijk een communist.*

*Rood links valt met geen pen te beschrijven.
Zal ik over dat handjevol smiechten maar zwijgen?
Wie voor wat botten, een paar bakken hondenvoer
gehoorzaamt aan Lenin, aan Mao, die is communist.*

*De islamhaat van joden houdt nooit op.
Zijn vrijmetselaars soms anders dan rooien?
Je had toch dat zwijn met zijn ene oog,
die Moshe Dayan, die de pijp uitging, die is communist.*

*Tekst: Ozan Nihat, 5 december 1985. Oorspronkelijke titel: Kimler komünist.
Vertaling uit het Turks van het eerste, vierde en vijfde couplet.*

Pan-Turkistische cassettehoes van Ozan Arif.

TURANISME/PAN-TURKISME

“Het pan-Turkisme streeft naar de vereniging van alle volkeren van Turkse afstamming die een gebied bewonen dat zich uitstrekt van het oostelijke Middellandse Zeegebied tot aan Sinkiang in China en van de Wolga in Rusland tot in zuid-Anatolië” en het Turanisme “wenst de vereniging van alle Turkse, Mongoolse en Fins-Ugrische volkeren die in het gebied leven dat door de pan-Turanisten Turan wordt genoemd. Uitgangspunt van beide stromingen is de vermeende

gezamenlijke oorsprong van de te verenigen volkeren in Centraal-Azië en de superioriteit van het Turkse ras.” (19)

Onze roem

*Nihat vindt: tot de bestemming is bereikt,
tot de Grote Turkse Unie is gesticht,
tot aan Turan, in het licht van de koran,
volgen wij dit pad, en verandert onze richting niet.*

*Tekst: Ozan Nihat, 26 oktober 1997. Oorspronkelijke titel: Üümüüz bizim.
Vertaling van het vijfde (= laatste couplet).*

DE TURKSE NATIE, IDENTITEIT EN VLAG

De Turkse vlag, een brandpunt van het Turkse nationalisme, is uiteraard als thema niet voorbij gegaan aan de Turkse extreem-nationalisten. Een voorbeeld volgt hieronder. Op het hoesje van de cassette van Mehmet Borukcu waarop het lied ‘De Turkse vlag’ staat, komen we een citaat tegen van de racistische pan-Turkist Nihal Atsız. (20)

De Turkse vlag

*Mijn rode, rode Turkse vlag
mijn rode, rode Turkse vlag*

*jij bent alles wat ik heb
jij bent mijn ziel, mijn Turkse vlag*

Tekst: Mehmet Borukcu. Oorspronkelijke titel: Albayrak. Vertaling van het vierde couplet.

Wè zullen [dat] blijven

*we hebben zo vaak verzet geboden aan de dood
wij hebben er alles voor over gehad
we hebben ons hart verpand aan de ster en halve maan
we zijn als Turk geboren en dat zullen we blijven
dat zullen we blijven, dat zullen we blijven, we zijn als Turk geboren en Turk
zullen we blijven
we zullen vallen en weer opstaan
we zijn als Turk geboren en Turk zullen we blijven
onder het mom van integratie
gaat het eigenlijk om assimilatie
zelfs als het eindigt met de dood
dan nog gaan we hier nooit mee akkoord
dit soort spelletjes hebben op ons geen vat
mensen die denken dat ze ons zo ongeveer
als een kudde schapen kunnen hoeden
laat die maar rustig in die waan
wij staan in vuur en vlam voor de vlag
die liefde, die verzengt ons hart*

Tekst: Mehmet (alias Mehmet Borukcu), 2005. Oorspronkelijke titel: Kalacagiz. Vertaling uit het Turks van een deel van het tweede couplet.

Rapper Borukcu schudt MHP-leider Bahçeli de hand tijdens het 9e congres van de Turkse Federatie België in mei 2004 in Dilsen-Lanklaar (België).

EEN LEUKE DAG?

Zoals blijkt uit de voorbeelden hierboven, hebben de liederen van Grijze Wolvenmuzikanten bepaald geen verstrooiende teksten. Deze liedteksten dragen een expliciete politieke boodschap uit: ze verwoorden in verschillende opzichten de ideologie van de Grijze Wolven. Liederer kunnen daarmee worden aangemerkt als een onmisbaar propagandainstrument, vooral ook omdat bij de Wolvenbijeekomsten meestal veel tijd

OZAN ARIF, DE IDEALISTISCHE OMBUDSMAN

Ozan Arif is geboren in 1953 in de Turkse stad Giresun. Van zijn cd's en cassettebandjes werden er in de jaren negentig massa's verkocht. Nadat Arif vanwege zijn kritiek op de leiding van de MHP uit de partij werd gezet, liep de verkoop van zijn muziek behoorlijk terug. Hij verkoopt circa 35% minder cd's en cassettes. Een andere Wolven-muzikant, Ahmet Yilmaz, die Arif steunde, werd ook uit de partij gezet. Ook Yilmaz' verkoop liep terug. Hoewel de populariteit van Arif wat is afgenomen, is hij altijd invloedrijk geweest binnen de idealistische beweging. Op de vraag of de idealisten tijdens zijn concerten zeggen wat hen dwars zit, antwoordde Arif dat ze dat niet alleen bij zijn concerten doen, maar ook op straat. "Overal waar ze me kunnen bereiken doen ze hun beklag. U kunt me rustig geloven als ik zeg dat ik iedere avond zo'n 45-50 emails beantwoord. En dan heb ik het nog niet over de brieven. Sinds het heengaan van onze Opperbevelhebber ben ik gewoon een klaagmuur geworden, en dat is echt geen overdrijving." (21)

In 2006 bracht Ozan Arif zijn laatste cd uit: 'Wit of zwart?'. Op deze cd richt Arif zich sterk tot de idealistische beweging. Dat is in bijna de helft van de liederen het geval. Tevens wordt AKP-leider Erdogan stevig aangevallen (zie het lied 'Wit of zwart?', pp. 11-12). Op de hoes van de cd treffen we daarop aansluitend een aangepast logo aan van de AK-partij. De driftig schijnende gloeilamp waarmee de AKP zich manifesteert, is getransformeerd tot een vraagteken.

Aan Arif is de ontwikkeling om minderheden bij de naam te noemen niet voorbijgegaan. Eerst kwam hij nog met verhullende passages als "Mijn Turkse broeders in het oosten die denken dat ze tot een andere stam horen". Op zijn laatste cd heet het echter: "Koerden, Lazen, Tsjerkessen, Allemaal kruiden van de Turkse pot". Dat er minderheden zijn, wordt nu blijkbaar wel erkend door Arif. Echter, ze behoren volgens hem allemaal tot het Turkse ras. In het lied 'Identiteit', tevens van de laatste cd, gaat Arif daar nog eens uitgebreid op in.

*Wat is dat voor geklets over sub- en superidentiteit?
Zo praten ze in het Westen
Dat zijn heidenen, heren
De enige identiteit in Turkije is het Turkendom, heren
(...)
Wat nu Koerden, Lazen, Tsjerkessen
Dat zijn geen aparte rassen
Dat is geen verschil
Dat een andere identiteit dan het Turkendom vereist
(...)
Nu zullen sommigen wel vragen
Of Koerden dan soms Turken zijn
Natuurlijk zijn het Turken, wat dacht je dan, een apart ras soms?
Al heet Hasan Haso, is dat soms een verschil
Let er maar niet op, ze zijn bedorven door schoften als Apo
De enige identiteit in Turkije is het Turkendom, heren*

Tekst: Ozan Arif. Oorspronkelijke titel: Kimlik.

wordt vrijgemaakt voor muziek. De liederen zijn een belangrijk middel waarmee de bezoekers van de concerten bij de politiek-culturele manifestaties van de idealistische beweging worden doordrongen van het gedachtegoed van de Grijze Wolven. Desondanks bestempelen organisatoren hun bijeenkomsten vaak simpelweg als 'een leuke dag van met veel optredens van artiesten'. Dat de festiviteiten een veel minder luchtig karakter hebben als dergelijke uitspraken suggereren, laten de hier geciteerde liedteksten wel zien. Zaalverhuurders, lokale overheden en het ambtelijk apparaat in gemeenten zouden mede daarom moeten heroverwegen of zij mee moeten werken aan het plaatshebben van de Wolven-manifestaties. Of willen zij doorgaan op de oude weg; het ontkennen en het negeren van het gevaar van Turks extreem-nationalisme.

De burgemeester van Overbetuwe formuleerde begin dit jaar deze houding naar aanleiding van een Wolven-bijeenkomst in Oosterhout schaamteloos als volgt: "het [is] sowieso goed er geen ruchtbaarheid aan te geven". De Onderzoeksgroep denkt dat dit niet de juiste weg is om einde te maken aan het agressieve nationalisme van de Grijze Wolven.

Ernst Haffmans

Met dank aan Thomas Solomon en de vertaler van de liedteksten.

Noten:

- 1): Zie korte berichten binnenland, *Alert!*, nummer 2-2006, juli/augustus 2006.
- 2): Een van de bandleden van Arka Sokak, Erkan Coskunsu, is bovendien aantoonbaar lid geweest van de TFN-organisatie Turkse Culturele Vereniging te Hengelo van 14 maart 1999 tot in ieder geval 11 februari 2002. Hij komt namelijk voor op de ledenlijst van die vereniging afkomstig uit 2002.
- 3): Zie <http://www.xs4all.nl/~afa/comite/artikel/artikel132.html>.
- 4): De Gelderlander, 'Verbied feest Grijze Wolven', 3 februari 2006.
- 5): 'Gezellige dag' met Grijze Wolven, Utrechts Nieuwsblad, 7 januari 2002 en Edith van Zalinge, *Extreem-rechtse Bahçeli als held vereerd*, Het Parool, 7 januari 2002.
- 6): Stella Braam en Mehmet Ülger, *Grijze Wolven, een zoektocht naar extreem-rechts*, Nijgh & Van Ditmar, Amsterdam, 1997, p. 68.
- 7): Thomas Solomon, "Bu Vatan Bizim" ("This Land is Ours"): Nationalism in Turkish Rap in Diaspora and in the Homeland, in: Geoff Stahl (red.), Proceedings of the Twelfth Biannual IASPM Conference, July 3-7, 2003, Montréal, Canada (ongepubliceerd).
- 8): In de *Alert!* is eerder in een artikel aandacht besteed aan de mehter-muziek. Zie het artikel elders in deze brochure: John Postma, *Zingen en dansen voor het Ottomaanse Rijk*, *Alert!*, nummer 3, oktober 2005, www.xs4all.nl/~afa/alert/3_9/mehter.html. Tijdens de 'Turkije Express' in Utrecht trad tevens een mehter-orkest op.
- 9): Miriam Geerse, *Een kwalitatief onderzoek onder ülkücü's ('idealisten') in Nederland*, 1998.
- 10): Deze clip kan op de website van de Onderzoeksgroep worden bekeken: www.xs4all.nl/~afa/comite/artikel/yandi.asx.
- 11): Filiz Baskan, *At the crossroads of ideological divides: cooperation between leftists and ultranationalists in Turkey*, Turkish Studies, nummer 1, maart 2005.

12): Burak Arıkan, *Turkish ultra-nationalists under review: a study of the Nationalist Action Party*, Nations and Nationalism, nummer 3, 2002.

13): ibidem.

14): In de internet-editie van dit artikel zijn meer fragmenten van liedteksten zijn opgenomen: www.xs4all.nl/~afa/comite/artikel/artikel135.html.

15): In het Turkse plaatsje Susurluk vond in november 1996 een zeer opmerkelijk auto-ongeluk plaats. Bij dit ongeluk kwamen een voormalige leider van de MHP en maffiabaas, een hoge politiefunctionaris en een vrouw, betrokken bij activiteiten van de Turkse inlichtingendienst, om het leven. Een parlementariër voor de Partij van het Juiste Pad (DYP) overleefde het ongeluk. Door dit ongeluk werden banden tussen de Turkse maffia, de staat en de politiek aangetoond. Voor meer informatie over de Susurluk-affaire zie: Peter van Buren, *De Turkse maffia, de Turkse staat en de MHP*, www.xs4all.nl/~afa/comite/boek2/hfstuk13.html.

16): Meer informatie over de contra-guerilla zie: Selahattin Çelik, *Het moordapparaat van de Turkse contra-guerilla*, www.xs4all.nl/~afa/comite/boek2/hfstuk14.html.

17): Wie meer wil weten over de band Sert Müslümanlar: Martin Greve, *Die Musik der imaginären Türkei*, Verlag J.B. Metzler, 2003, pp.447-448 en p. 452, Thomas Solomon, "*Bu Vatan Bizim*" ("*This Land is Ours*"): *Nationalism in Turkish Rap in Diaspora and in the Homeland*, in: Geoff Stahl (red.), Proceedings of the Twelfth Biannual IASPM Conference, July 3-7, 2003, Montréal, Canada (ongepubliceerd) en Thomas Solomon, *Hardcore muslims: islamic themes in Turkish rap in diaspora and the homeland*, in: Don Niles (red.), 2006 Yearbook for Traditional Music, jaargang 38, ICTM, 2006, pp. 59-78.

Ozan Arif hangt aan de lippen van Türkes. In 2006 vertrok Arif vanuit Duitsland naar Turkije om daar diens dood te herdenken.

Hij verklaarde: 'Eeder jaar beseffen we nog beter wat voor groot man hij was'.

18): Zie voor de interpretatie van het lied 'Dit land is van ons' van Sert Müslümanlar: Thomas Solomon, "*Bu Vatan Bizim*" ("*This Land is Ours*"): *Nationalism in Turkish Rap in Diaspora and in the Homeland*, in: Geoff Stahl (red.), Proceedings of the Twelfth Biannual IASPM Conference, July 3-7, 2003, Montréal, Canada (ongepubliceerd).

19): Miriam Geerse, *Een kwalitatief onderzoek onder ülkücü's ('idealisten') in Nederland*, 1998.

20): Voor meer informatie over Nihal Atsız

zie: Umut Ezer, *Racisme in Turkije: de case Hüseyin Nihal Atsız*, www.xs4all.nl/~afa/comite/artikel/artikel106.html.

21): Rusen Çakır, *Nereye gitti bu ülkücüler?*, Metis Yayınları, 2003.

Meer lezen: Murat Toklucu, *Ey Türk, Titre ve sarki söyle*, Rolling Stone (Turkse editie), augustus 2006.

ZINGEN EN DANSEN VOOR HET OSMAANSE RIJK

Op zondag 29 mei 2005 trekt een Turks orkest door de straten van de Enschedese binnenstad. Voor de derde keer is op uitnodiging van de Turks Culturele Vereniging Enschede, een Grijsze Wölfen-organisatie, het Turkse militaire orkest mehter takimi (Nederlands: 'militaire kapel') uit Berlijn neergestreken in de stad. De dertig orkestleden, gekleed in traditionele kledij en zwaaiend met de Osmaanse oorlogsvlag, zorgen voor een waar spektakel. Het aanwezige publiek geniet en heeft geen weet van de extreem-nationalistische signatuur van deze specifieke muziekgroep uit Duitsland.

'Wist u dat de mehter takimi het oudste militaire orkest van Europa is?', kopt de toenmalige website van deze Berlijnse militaire kapel. (1) Kenners van de Turkse cultuur noemen

*Lid van de Berlin Mehter Takimi
met de Osmaanse oorlogsvlag.*

het orkest zelfs 'de moeder van alle militaire orkesten' in Europa. De titel van 'oudste militaire orkest' heeft de mehter takimi te denken aan haar geschiedenis, die waarschijnlijk terugvoert tot in de achtste eeuw na christus. In diverse inscripties in steen uit die periode in de talen van de Centraal-Aziatische Gök-Turken en Oeigoeren is namelijk sprake van twee instrumenten die bekend staan voor hun gebruik in de oorlogsvoering. Eén van die muziekinstrumenten is de grote trommel (*tug*), de ander de *külpüğe*. Belangrijkste instrumenten in de hedendaagse variant van deze muziekgroep zijn de trommel en de trompet. In het verleden kondigde trompetgeschal over de kale vlaktes een nieuwe belegering aan. Het marcheren van de soldaten werd begeleid door marsritmes van de trommels. Het zijn de prille tastbare contouren van de hedendaagse 'militaire' kapel.

LEGERONDERDEEL

Onder het bewind van de Osmanen kregen de mehter takimi's een officiële status. Ze werden bijvoorbeeld vanaf de zestiende eeuw onder sultan Suleyman I (1495-1566) ingezet bij de infanterie en

de marine van het Osmaanse leger. Via de muziek wist het orkest de soldaten aan te sporen om te strijden voor de Osmaanse expansiedrift. In het vijandelijke kamp hoorde men de muziek met angst en beven aan, want het waren voortekenen van een bloedige oorlog. Het is daarom ook niet toevallig dat de liedteksten van de mehter-muziek frequent de 'heldendaden' van het Osmaanse leger tot thema hebben (zie ook pagina's 24, 28–30). Maar deze muziekgroepen hadden ook civiele functies bij onder meer het Osmaanse hof. Zo werd een mehter-orkest ingezet om de sultan iedere middag aan het hof ceremonieel te begroeten. De groei van het Osmaanse Rijk maakte in de zestiende eeuw de oprichting van meerdere mehter takimi's noodzakelijk.

In 1826 schafte sultan Mahmud II (1785–1839) vanwege militair-politieke redenen het Janitsarenkorps (een infanterie-onderdeel van het leger) af en tegelijkertijd ook het militaire orkest. Inmiddels hadden andere Europese landen het nut van een militaire kapel ingezien en ontstonden er overal in Europa dergelijke orkesten.

De Fatih Mehter Takimi in actie tijdens het 24e congres van de Turkse Federatie Europa (ADÜTDF) op 4 juni 2005. Op de achtergrond het portret van de huidige voorzitter van de Partij van de Nationalistische Actie (MHP), Devlet Bahçeli.

in 1453. (2) De Istanbulse mehter takimi verzorgt al snel weer optredens in Turkije, wat leidt tot een verhoogde interesse in het militaire orkest.

In Europa valt de mehter takimi bij een bepaald deel van de Turkse gemeenschap in goede aarde. Het zijn met name de Grijze Wolven die in Duitsland vanaf begin jaren negentig een aantal orkesten oprichten. In 1991 wordt in Berlijn de al genoemde Berlin Mehter Takimi opgericht door İsmet Yeğen. Dit orkest was aanvankelijk verbonden aan de Grote Idealistische Haard Berlijn, een Turkse extreem-nationalistische organisatie, maar werd later zelfstandig. Sinds 2003 heeft het orkest een aantal keren opgetreden bij Grijze Wolven-verenigingen in Twente.

HEROPRICHTING

Na de afschaffing in de negentiende eeuw bleef het een tijd stil rond de mehter takimi. In 1914 wordt de kapel heropgericht door het militaire museum in Istanbul. Van 1914 tot 1935 treedt het orkest diverse malen op. In 1935 komt er opnieuw een einde aan de kapel, omdat veel gebruiken van het Osmaanse Rijk worden verboden door de stichter van de Republiek Turkije, Mustafa Kemal (Atatürk). De stilte rondom de groep blijft tot 1952 bestaan. In dat jaar blaast generaal Nuri Yamut de militaire kapel echter nieuw leven in naar aanleiding van de 500^e jaardag van de verovering van Constantinopel

CROSSOVER

Mehter takimi's treden frequent op bij bijeenkomsten van Grijsze Wolven en worden in Europa overwegend gerund door deze Turkse extreem-nationalisten. Daarbij blijft de bemoeienis van Grijsze Wolven bij deze muziek niet. Ook diverse Grijsze Wolvenmuzikanten die andere muziekgenres beoefenen, nemen zowel teksten als muziek uit het mehter-genre op in hun repertoire. Zo zong het al in het vorige artikel genoemde TFN-kopstuk Abdullah Sari bij diverse gelegenheden de Plevne Marsı ('Pleven Mars'). (9) De Plevne Mars is onder meer opgenomen door Grup Ötügen en de zanger Arif Nazim. Met name de tekst van de mehter-mars Genç Osman ('Jonge Osman') is zeer populair bij de wolven-musici. Dergelijke artiesten die dit lied hebben opgenomen en uitgebracht, zijn onder meer Alperen, Grup Ergenekon, Ozan Ali, rapper Mehmet Borukcu, Arif Nazim en Ahmet Yılmaz. De zangers Arif Nazim (Siirlerle Mehter = 'De mehter in gedichten') en Ahmet Yılmaz hebben zelfs muziekdragers uitgebracht die aan de mehter-muziek zijn gewijd. Yılmaz deed dit met Grup Ötügen (Bizim Marslarımız = 'Onze marsen') en Grup Ergenekon (Mehter-Ce = 'Op zijn Mehters'). Op dit laatste product staat een aangepaste tekstversie van één van de bekendste mehter-marsen Ceddin Deden ('Jouw voorouders, jouw grootvader'). Grup Ergenekon voegde aan de liedtekst nog een extra, laatste couplet toe met verheerlijking van de overleden MHP-leider Alparslan Türkeş. Deze versie van de liedtekst van Ceddin Deden luidt als volgt:

Jouw voorouders, jouw grootvader

*Jouw voorouders, jouw grootvader, jouw generatie, jouw vader,
De Turkse natie is altijd heldhaftig geweest
Jouw legers hebben al menig maal
Faam verworven over de hele wereld*

*Turkse natie, Turkse natie
Heb je vrijheid hartstochtelijk lief
Vervloek de vijanden van jouw vaderland
Laat ze zich smadelijk vernederd voelen*

*Opperbevelhebber Türkeş, opperbevelhebber Türkeş
Jij bent de gelijke van de Alparslan's
Het is mijn volk zwaar te moede
Red het, opperbevelhebber Türkeş*

Aankondiging van een optreden van de Deggendorfsche mehter takimi en Ahmet Yilmaz. De vertaling van de Turkse tekst luidt: 'De manhaftige stem van de idealistische beweging Ahmet Yilmaz in concert met de 'Vadertje Ideaal Militaire Kapel' op 11 november 2006 in Kopenhagen'.

Een andere belangrijke Duitse kapel is de Fatih Mehter Takimi uit Bielefeld. (3) Dit orkest wordt in 1998 opgericht door Erdogan Aktas, de voorzitter van de Türkische Kultur und Sozialdienstverein uit Bielefeld, eveneens een Grijsze Wolven-vereniging. De Fatih Mehter Takimi trad inmiddels een aantal keren op in Nederland. Zo waren zijn onder meer te gast bij: 'Turkije Express' in Utrecht (2006), een Grijsze Wolven-bijeenkomst in het Gelderse Oosterhout (2006), het Turkije Festival in Deventer (2004) en het vierde congres van de Turkse Federatie Nederland (TFN) in 2002. Uit informatie op de site van dit orkest blijkt haar voortdurende verbonden-

denheid met de extreem-nationalistische Turkse Federatie Duitsland, een zusterorganisatie van de Nederlandse TFN. (4)

Tenslotte is er nog een derde Duits-Turks orkest bekend, dat eveneens banden onderhoudt met extreem-nationalistische organisaties: de Ülkü Baba Mehter Takimi (Ülkü Baba = 'Vadertje Ideaal'). (5) Dit orkest, dat verbonden is met de Grijsze Wolven-vereniging in Deggendorf, geeft vermoedelijk pas sinds 2006 concerten. Inmiddels treden deze drie orkesten op in diverse Europese landen en functioneren zij als een belangrijke schakel om de Osmaanse cultuur dichter bij met name de Europese Turk te brengen. Maar niet alle Turken in Europa zijn even blij met deze vorm van Osmaanse cultuuroverdracht.

BEZWAAR

Gekleed in traditionele kledij, zwaaiend met de Osmaanse oorlogsvlag, verzorgde de Bielefeldse Fatih Mehter Takimi een aantal optredens tijdens het Turkije Festival dat in mei 2004 in Deventer plaatsvond. (6) Een deelproject van dit festival was het Ottomaans Festival, waar het mehter-orkest onder meer optrad. Drijvende krachten achter het Turkije Festival waren de streng religieuze organisatie Milli Görüs en de lokale Diyanet-moskee. Ongestoord kon het orkest haar extreem-nationalistische visie op een deel van de Osmaanse cultuur (militarisme en nationalisme) met haar optreden uitdragen. Slechts de Algemene Belangenvereniging Turkse Werknemers Deventer (ABTW) tekende bezwaar aan tegen het festival. In een protestbrief schreven zij dat het festival de Osmaanse expansiedrift verheerlijkt. ABTW: "Het Ottomaanse Rijk [...] stond in zijn bestaan bekend maar vooral berucht om zijn expansiedrift, waarin de eigen normen en waarden met geweld verspreid werden." Bovendien vormde de organisatie van het festival volgens de ABTW geen afspiegeling van de Turkse gemeenschap in Deventer. Het evenement was immers door slechts twee Turkse religieuze organisaties op poten gezet. "De ABTW heeft voorgesteld dat bij een Turkije-festival alle Turkse en Koerdische organisaties in Deventer moeten meedoen." (7) De alevitische

gemeenschap was in het begin deelnemer aan het project, maar zag er uiteindelijk toch vanaf. Ondanks de tegengeluiden noemde de gemeente Deventer het festival “een belangrijke stap in de richting van integratie in onze samenleving”. (8) Het festival moest volgens de gemeente niet gezien worden in een politieke context. De ABTW zag dat anders. Zij kon de politieke context niet los zien van de culturele samenhang: zij verwees in haar brief aan de gemeente namelijk naar de gewelddadige aspecten van het Osmaanse Rijk.

GEWELD

Het Osmaanse Rijk kenmerkt zich - net als andere (Europese) rijken - door een enorme drang tot uitbreiding en de daarmee samenhangende veroveringen. Bovendien vonden er omvangrijke vervolgingen plaats van etnische en religieuze minderheden. In de veertiende eeuw start het Osmaanse Rijk met haar eerste verovering in het noordwesten van Klein-Azië. Later breiden de veldtochten en de oorlogen zich uit over de Balkan en andere delen van Europa. Enkele eeuwen handhaaft het Osmaanse Rijk zich als een welvarende staat, dit onder meer vanwege de ligging langs belangrijke handelsroutes. In de achttiende eeuw ontstaan de eerste scheuren in het machtige rijk en in de loop van de negentiende eeuw raken de Osmanen steeds meer grondgebied kwijt. Begin jaren twintig kwam er een einde aan het Osmaanse Rijk. Het rijk werd opgevolgd door de Turkse Republiek (vestiging: 1923).

BLIND

Diverse mehter takimi's, vele met een extreem-nationalistische achtergrond, krijgen circa al tien jaar in Nederland ruim baan op diverse festivals en evenementen. In juni 2002 bezoekt de mehter takimi uit de Turkse stad Inegöl de Eindhovense binnenstad. Het bezoek van de militaire kapel vindt plaats in het kader van het gemeentelijke Actieplan Cultuurbereik. Het orkest dat juist historisch en ideologisch is verbonden met veldslagen, militaire veroveringen en verwoestingen, moet in Eindhoven uitgerekend de onderlinge relatie gaan

Aankondiging van een bijeenkomst van een Arnhemse Grijsse Wolven-organisatie in het Gelderse Oosterhout op 4 februari 2006. Uit informatie op de website van de Fatih Mehter Takimi uit Bielefeld blijkt dat dit orkest in Oosterhout optrad.

versterken tussen de verschillende bevolkingsgroepen. Maar het versterken van deze relaties staat in schril contrast met het militaire geweld van het Osmaanse regime.

Ook de gemeente Deventer lijkt niet te willen stilstaan bij de Osmaanse geschiedenis. In een antwoord op de brief van de ABTW laat zij weten dat het slechts om de culturele aspecten van de Osmaanse geschiedenis gaat. Daarmee wordt de geschiedenis van het rijk ontdaan van de politieke aspecten. Bij nationalistische Turken speelt de politieke inhoud van het Osmaanse Rijk wel degelijk een rol bij de waardering en de daaruit voortvloeiende programmering van de hedendaagse mehter-orkesten. De orkesten worden door Turkse nationalistenvan namelijk geassocieerd met het 'glorieuze' verleden van het Osmaanse Rijk. Bovendien staan ze voor hen voor het verlangen naar het herleven van een gouden tijd; onder meer omdat een dergelijke situatie aansluit bij hun superioriteitsdenken. Het is daarom niet vreemd om te constateren dat deze militaire orkesten graag geziene gasten zijn op politiek-culturele bijeenkomsten van (extreem-)nationalistische Turken.

John Postma

Dit artikel is een herziene versie van het gelijknamige artikel dat in 2005 werd gepubliceerd in de Alert!.

Noten:

- 1): De nieuwe site van de Berlin Mehter Takimi is www.mehtertakimi.de.
- 2): Ismet Binark, *Die Mehter-Musik die Jahrhunderte hindurch*, Cultura Turcica, jaargang 5-7, 1968-1970, p. 118.
- 3): Fatih 'de veroveraar' is de bijnaam van sultan Mehmet II (1432-1481), die in 1453 Constantinopel veroverde, het latere Istanbul.
- 4): zie www.mehter.biz.
- 5): 'Ideaal' verwijst naar de ideologie van de Grijsse Wolven; het idealisme. Voor meer over deze ideologie zie: *Wat wil de MHP?*, www.xs4all.nl/~afa/comite/lakaf/h3.html.
- 6): De optredens van Fatih Mehter Takimi tijdens het Turkije Festival in Deventer in 2004 kregen van de organisatie in een evaluatieverslag enige kritiek. Niet vanwege de banden van dit orkest met de Turkse extreem-nationalistische beweging weliswaar, maar vanwege de beperkte uitstraling: "De Fatih Mehter Takimi was onmiskenbaar een belangrijke drager van de eerste festivaldag en stond 's avonds op haar sterkst in de schouwburg. Overdag was echter al gebleken dat het hier toch een amateur-groep betreft met een aantal relatief jonge leden die niet de allure hebben van de rijpere mannen die in Turkije de professionele mehters bemannen. Het enige alternatief is echter inderdaad om een groep uit Turkije te laten komen. Per saldo is de aanwezigheid van de groep echter als zeer positief en centraal ervaren door zowel organisatie als publiek en pers." (uit het evaluatieverslag van Fatih Katik-Kirtan, projectmedewerker Turkije Festival Deventer 2004, www.kunstmuseumdeventer.nl/share/cm%20projecten/turkije/VERSLAGTF3.doc)
- 7): ABTW, Protestbrief aan gemeente Deventer, d.d. 10 juni 2004.
- 8): Gemeente Deventer, Brief aan het bestuur van ABTW, d.d. 2 juli 2004.
- 9): Abdullah Sari zong de Plevne Marsi tijdens een bijeenkomst van de Turkse Federatie Nederland (TFN) op 5 april 1996 in het Bovohuis in Amsterdam-Oost en eind augustus 1996 tijdens een openlucht bijeenkomst van het Dordse Versad (TFN). De Plevne Marsi is ook bekend onder de namen Sani büyük Osman Pasa ('De roemruchte Pasja Osman') en Tuna Nehri ('De Donau').

PLEVEN MARS

Hieronder twee tekstversies van de Plevne Mars (Plevne Marsi) en de tekst van Jonge Osman (Genç Osman). De Plevne Mars verwijst naar de belegering van de Noord-Bulgaarse stad Plevne tijdens de Russisch-Osmaanse oorlog van 1877-1878. De commandant van de Osmaanse troepen, Osman Pasja, wist zeer lang stand te houden tegen het Russische leger. Voor zijn taai verzet kreeg Osman Pasja de eretitel gazi van sultan Abdul Hamid II. De tweede weergegeven versie 'De Donau' wijkt licht af van de eerste tekst. In 'De Donau' komt opvallenderwijs het begrip 'vaderland' voor. Mogelijk valt de huidige populariteit van deze liedtekst onder Grijze Wolven mede te verklaren uit zijn toepasbaarheid op de Koerdische kwestie voor Turkse nationalisten. Zij zien de Koerden immers als 'Turkse broeders' en de Koerdische Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) als 'volksverraders'.

Plevne Mars

*De Donau zegt: Ik weiger te stromen,
Ik weiger mijn oevers te verwoesten
De roemruchte Pasja Osman zegt:
Ik weiger te vertrekken uit Plevne*

*Van zoiets kan toch geen sprake zijn
Hoe zouden broeders elkaar kunnen beschieten
Volksverraders dat jullie zijn
Hoe zou deze wereld toe kunnen vallen aan jullie*

*De vijand trok de Donau over
En controleerde de patrouilleposten
In de gelederen van Pasja Osman
Bulderden vijfduizend kanonnen tegelijkertijd*

*Ik sloeg mijn zwaard in een rots
en kielde die geheel in tweeën
Vermaarde Pasja Osman,
nog duizenden jaren voor jou en je soldaten*

Oorspronkelijke titel: Plevne Marsi. Vertaald uit het Turks.

De Donau

*De Donau zegt: Ik weiger te stromen,
Ik weiger mijn oevers te verwoesten
De roemruchte Pasja Osman zegt:
Ik weiger te vertrekken uit Pleven*

*De vijand trok de Donau over
En controleerde de patrouilleposten
In de gelederen van Pasja Osman
Bulderden vijfduizend kanonnen tegelijkertijd*

*Ik sloeg mijn zwaard in een rots
en kliefde die geheel in tweeën
Roemruchte Pasja Osman,
nog duizenden jaren voor jou en je soldaten*

*Van zoiets kan toch geen sprake zijn
Hoe zou een zoon zijn vader kunnen beschieten
Landverraders dat jullie zijn
Hoe zou dit vaderland toe kunnen vallen aan jullie*

*Geen sprake van, geen sprake van
Een zoon kan zijn vader niet beschieten
Zolang we het leven nog niet laten
Komt dit vaderland niet aan jullie toe*

Oorspronkelijke titel: Tuna Nehri. Vertaald uit het Turks.

JONGE OSMAN

Met de betiteling 'Jonge Osman' (Genç Osman) wordt verwezen naar een bekende militaire leider uit het Osmaanse leger. De schrijver van de liedtekst, de zeventiende eeuwse Osmaanse dichter Kayıkçı Kul Mustafa, behandelt in de liedtekst het heldhaftige optreden van deze Genç Osman in 1630 tijdens de Osmaanse belegering van Bagdad (bron: Mehmet Fuat Köprülüzade, *XVIIinci asir sazsaırlarından Kayıkçı Kul Mustafa ve Genç Osman hikayesi*, Evkaf Matbaası, 1930, pp. 42-43).

Jonge Osman

*Wee wee, die Jonge Osman is maar een kleine jongen
Om zijn middel draagt hij een zijden gordel
Onder de soldaten is hij nummer één
Onder aanroeping van God baant Jonge Osman zich een weg*

*Wee wee, Bagdad is in rouw gedompeld
Niet iedere moeder baart zo'n dappere zoon,
Met gevaar voor eigen leven verschijnt daar de held
Onder aanroeping van God baant Jonge Osman zich een weg*

*Wee wee, Jonge Osman kreeg de poorten van Bagdad open
De vijand ging massaal voor hem op de loop
Met gevaar voor eigen leven vocht hij drie dagen aan een stuk
Onder aanroeping van God baant Jonge Osman zich een weg*

Oorspronkelijke titel: Genç Osman. Vertaald uit het Turks. Deze tekstversie is afkomstig van de cassette Dizginleri Kopariyorum ('Ik breek de teugels') van rapper Mehmet Borukcu.

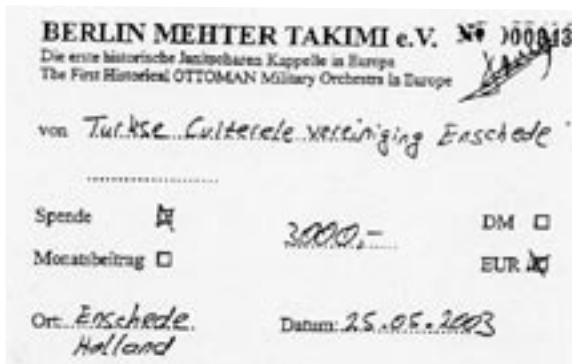
De Berlin Mehter Takimi tijdens een door de Turkse Culturele Vereniging Enschede (TFN-lid) georganiseerd optreden op het Hulsbeek (Oldenzaal) op 25 mei 2003. De kosten van dit optreden (3000 euro) werden grotendeels vergoed door de gemeente Enschede

'HET VISITEKAARTJE VAN TURKIJE EXPRESS'

OVERHEIDSBELEID EN WOLVEN-MUZIEK

Hoe reageert de lokale ambtenarij en politiek op politiek-culturele manifestaties van de Grijze Wolven? Burgemeesters blijken niet op te treden tegen Wolven-bijeenkomsten. Zij zien deze bijeenkomsten alleen als een eventueel openbare orde-probleem. Ambtelijke afdelingen van gemeenten gaan nog iets verder. Gemeenten blijken namelijk met enige regelmaat optredens van met name Turkse extreem-nationalistische mehter-orkesten te subsidiëren. Bij dergelijke optredens zijn gemeenten zelfs incidenteel actief betrokken bij de productie van de concerten. Overigens hebben gemeenten op veel grotere schaal Grijze Wolven-organisaties in Nederland gesubsidieerd. We zullen in dit artikel echter alleen de recente subsidieverstrekkings bekijken waarbij het geld uiteindelijk ging naar Grijze Wolven-muzikanten. Uit de benadering van de overheid blijkt dat zij het (extreem-)nationalisme in de Turkse gemeenschap in Nederland dermate sterk onderschat, dat zij het feitelijk bevordert.

In 2006 stuurde de Onderzoeksgroep Turks extreem-rechts een aantal brieven aan gemeenten om te waarschuwen voor politiek-culturele manifestaties van Grijze Wolven. Het betrof bijeenkomsten in het Gelderse Oosterhout, Westervoort (1) en Rijswijk (2). Al deze bijeenkomsten werden georganiseerd door lidorganisaties van de Turkse Federatie Nederland (TFN). De reacties van de burgemeesters van deze gemeenten laten zich samenvatten als dat er geen aanleiding is om op te treden omdat er geen verstoring van de openbare orde

wordt verwacht. Zaaleigenaren namen doorgaans überhaupt niet de moeite om te reageren. Bij de bijeenkomst in Oosterhout werd meer duidelijk over de beweegredenen van de burgemeester en de zaaleigenaar om de bijeenkomst doorgang te laten vinden. De Gelderlander besteedde namelijk in een kort artikel aandacht aan het protest van de Onderzoeksgroep. (3)

Betalingsbewijs aan het Berlin Mehter Takimi door de TFN-organisatie Turkse Culturele Vereniging Enschede i.v.m. de bijeenkomst in mei 2003 te Oldenzaal

GENOCIDE-ONTKENNING

De bijeenkomst in Oosterhout in zalencentrum Ardella op 4 februari

2006 behelste een viering van het tienjarig bestaan van het Cultuur- en Educatiecentrum Imam Ahmet Yesevi uit Arnhem. Tijdens deze bijeenkomst traden een aantal bekende Grijsse Wolven-muzikanten op als Mustafa Yildizdogan, de Twentenaar Ömer Kadan en de Bielefeldse Fatih Mehter Takimi. Als slagroom op de taart was bovendien de voorzitter van de TFN, Güven Işci, als gast aanwezig.

In de Gelderlander ontkende één van organisatoren, Fikri Can, dat er politiek in het spel is: “Er wordt met modder gegooid. Wij hebben geen binding met de politiek”. (4) De bedrijfsleider van Ardella, Volkan Can, leek van opvatting te zijn dat hij bij zijn bedrijfsvoering geen maatschappelijke

verantwoordelijkheid hoeft te nemen. Geld moet rollen: “Wij laten ons niet in met politiek en verhuren de zaal voor feesten. Iedereen mag hier komen, of hij nu links of rechts is. Voor hetzelfde geld komt het Vlaams Belang hier. De mensen komen hier om te feesten, niet om politiek te bedrijven.” (5) Van een *cordon sanitaire* is bij Ardella dus geen sprake.

De burgemeester van de gemeente Overbetuwe waartoe Oosterhout behoort, Liesbeth Tuijnman, wist blijkbaar wel dat er meer aan de hand was. Zij komt in de krant tot de boeiende uitspraak: “het is sowieso goed er geen rechtvaardigheid aan te geven.” (6) Waarom is het ‘goed’, nee zelfs, ‘sowieso goed’ om er geen rechtvaardigheid aan te geven? Wat is het dat zij eigenlijk liever niet wil weten? Wat zou er voor kwalijks in Ardella kunnen plaatsvinden?

Op de TFN-bijeenkomst met circa 2000 (!) bezoekers met veel kopstukken afkomstig uit

YILIN FAŞİSTİ-2006

<p>Aydınlar arasında yılın faşisti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Yılmaz Erdoğan ☐ Hrant Dink ☐ Murat Belge ☐ İsmet Berkan ☐ Basim Öran ☐ Orhan Pamuk ☐ Ahmet Altan ☐ Oral Çoğular ☐ Fatih Altaylı ☐ Mehmet Ali Birand ☐ Taha Akyol ☐ Ahmet Keleş ☐ Ali Bayramoğlu ☐ Etyen Mahcupyan ☐ Engin Ardıç ☐ Hadi Uluengin ☐ Neşe Düzel ☐ Perihan Mağden ☐ Kürsat Bumcin 	<p>Kurumlar alanında yılın faşisti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ TESEV ☐ İHD ☐ Mazlum-Der ☐ Küri-Der ☐ BİĞİ Üniversitesi ☐ AKP ☐ ÖDP ☐ DTP 	<p>Siyaset alanında yılın faşisti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Tayyip Erdoğan ☐ Esat Çanar ☐ Metin Tekke ☐ Osman Baydemir ☐ Ahmet Türk
<p>Yılın Gandhi'si:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Kemal Keriñçsiz 	<p>Medya alanında yılın faşisti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Özgür Gündem ☐ Birgün ☐ Evrensel ☐ Radikal ☐ Milliyet ☐ Bugün ☐ Zaman ☐ Vakit ☐ Yeni Şafak 	<p>Yabancılar arasında yılın faşisti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Bartholomeos ☐ İ. Karekin ☐ Lagondjik ☐ Kretschmer
<p>Yılın İncisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Deniztay Saldını ve Muzaffer Tekin ☐ Şemdinli Provokasyonu ☐ Kemal Keriñçsiz ☐ Atabeyler Operasyonu 		

Ter illustratie van het intolerante en nationalistische klimaat in Turkije drukken we een deel van een formulier af van de in 2006 in Istanbul gehouden verkiezingen voor o.a. de ‘fascist’ van dat jaar. Onder de genomineerden: de inmiddels vermoordde journalist Dink, de schrijver Pamuk en de Nederlandse euro-parlementariër Lagendijk. De enige kandidaat in de categorie ‘Gandhi’ van het jaar is de nationalistische advocaat Keriñçsiz, die onder andere Dink en Pamuk aanklaagde.

de Turkse extreem-nationalistische beweging uit binnen- en buitenland werd politiek bedreven, een racistische en extreem-nationalistische politiek. De voorzitter van de TFN hield een toespraak, dit in tegenspraak met wat de organisatie van tevoren liet weten aan de Gelderlander. Ook Murat Kuyucu, de voorzitter van de Arnhemse TFN-organisatie, hield een toespraak.

Isçi vond het in zijn toespraak nodig om de genocide op de Armeniërs te ontkennen en de historische feiten zelfs om te draaien. Volgens de Grijze Wolven heeft er immers een genocide op de Turken plaatsgevonden. Deze vorm van revisionisme, zoals toegepast door Isçi, is één van de ernstigste na de ontkenning van de holocaust. Dergelijke opvattingen van Turkse nationalistes gepaard aan een sterke intolerantie jegens andersdenkenden hebben in Turkije onder meer mede geleid tot het monddood maken van de pers. De moord op de journalist Hrant Dink in januari dit jaar in Istanbul is het directe gevolg van het intolerante en nationalistische klimaat in Turkije. Deze Turkse intolerantie houdt niet op aan de grenzen van de Turkse republiek. Ook in Nederland worden personen geïntimideerd die de Armeense genocide aanklaarten. In februari nog besloot de wetenschapper René Diekstra in zijn column in het Veluws Dagblad niet meer te reppen over de Armeense kwestie. De moord op Dink leidde tot zijn besluit. Diekstra: “Hoewel ik me voorhoud dat zoiets in Nederland niet gebeurt, leg ik mezelf vooralsnog toch maar het zwijgen op. Het voelt verstandig en het voelt laf.” (7)

De manifestatie in Oosterhout vond plaats onder de verantwoordelijkheid van burgemeester Tuijnman. Zij liet ons vlak voor aanvang van de manifestatie per brief weten niet te zullen ingrijpen met een verbod, omdat er, zoals al gezegd, geen sprake was van een ernstig gevaar voor de verstoring van de openbare orde. Desondanks had de burgemeester kunnen ingrijpen, maar zij deed dit niet. Niet alles wat niet verboden is volgens de wet, is moreel en/of maatschappelijk toelaatbaar. Zij had een afweging moeten maken tussen het recht op vrijheid van meningsuiting en het recht om gevrijwaard te blijven van racisme, belediging en in dit geval ook nog genocide-ontkenning. Hopelijk blijft het bij deze ene keer en grijpt deze burgemeester een volgende keer wel in. Tot dan zal de gemeente Overbetuwe in de annalen van de geschiedenis van de Grijze Wolven in Nederland worden bijgeschreven als de zoveelste overwinning op naïeve bestuurders.

GESUBSIDIEERDE MEHTER-ORKESTEN

In de periode 2003–2006 werden in Nederland door in ieder geval een drietal gemeenten optredens van Grijze Wolven-muzikanten gesubsidieerd. Opvallend is dat het voornamelijk mehter-orkesten betrof. Een kort overzichtje. Op 25 mei 2003 organiseerde de TFN-organisatie Turkse Culturele Vereniging Enschede (TCVE) in Oldenzaal een picknick. Tijdens de picknick waren er optredens van de Berlin Mehter Takimi, Ömer Kadan en de Turkse muziekband Star. (8) De gemeente Enschede subsidieerde deze picknick voor een bedrag van 2.666 euro in het kader van de subsidieregeling ‘Sociale activering getroffen migrantenorganisaties’. Deze regeling werd ingesteld naar aanleiding van de vuurwerkramp in Enschede in 2000. In Deventer trad op 20 mei 2004 bij het Turkije Festival de Fatih Mehter Takimi

uit Bielefeld een aantal maal op. De Provincie Overijssel en het Deventerse Kunstcircuit betaalden mee aan de kosten (7500 euro) van het optreden. Op 11 juni 2006 traden in Utrecht in het kader van het festival ‘Turkije Express’ de Fatih Mehter Takimi (kosten 4000 euro) en Arka Sokak (kosten 477 euro) op. De gemeente Utrecht dekte de kosten van het mehter-orkest volledig. De Stichting Cultuur Express deed namelijk in maart 2006 een subsidie-aanvraag bij het gemeentelijke Fonds Sociale Integratie voor onder meer het optreden van het Bielefeldse orkest. In deze aanvraag kunnen we met betrekking tot het orkest lezen, dat deze zou zijn uitgenodigd op verzoek van verschillende Turkse organisaties in Utrecht en dat het optreden “symboliseert dat de Turkse gemeenschap op 11 juni de stad Utrecht in bezit neemt.” Verder benadrukt de Stichting Cultuur Express het belang van het orkest voor het slagen van Turkije Express:

“het verbindende element en visitekaartje van Turkije Express is Fatih Mehter Takimi”.

Het is jammer dat de subsidiegevers en de organisatoren zich klaarblijkelijk niet afdoende hebben ingespannen om te controleren of de muziekgezelschappen mogelijk een (politiek) karakter hebben dat conflicteert met de doelstellingen van de verstrekte subsidies. Bij het Fonds Sociale Integratie was dat bijvoorbeeld “sociale integratie op buurt, wijk of stadniveau tussen burgers, doelgroepen en organisatie.” Extreem-nationalisme lijkt daarmee op gespannen voet te staan. Het is nog eens extra te betreuren dat een eventuele controle heeft gefaald, omdat reeds een kijkje op de sites van de Berlin Mehter Takimi en de Fatih Mehter Takimi snel tot het inzicht hadden kunnen leiden dat deze orkesten uit de kringen van de Grijze Wolven afkomstig zijn. (9)

CONVENANT

In de toekomst zal beter moeten worden gemonitord of organisaties en individuen zich tijdens ‘culturele’ bijeenkomsten schuldig maken aan strafbare feiten als racisme, andere vormen van discriminatie of misbruik van subsidieregelingen van de overheid. Daarom moeten zaaleigenaren en andere horeca-instellingen zich meer inzetten om duidelijk te krijgen wie zullen huren en waarom. De gemeentes zouden beter moeten nagaan wie overheidssubsidies aanvragen en waarvoor deze subsidies worden aangewend.

Een convenant, waarin onder meer deze monitoring wordt geregeld, zou daarbij een belangrijke rol kunnen spelen. Partijen in het convenant zouden de Koninklijke Horeca

Nederland, gemeenten, zaaleigenaren en Anti Discriminatie Bureaus kunnen zijn. Overigens zou dit convenant zeker niet alleen van toepassing dienen te zijn op Grijsje Wolven-organisaties, maar op alle racistische, fascistische en/of (extreem-)nationalistische organisaties. Een dergelijk convenant zou geëmmiteerde zaaleigenaren handvatten moeten geven om tijdig lokale overheden in te kunnen lichten over de verhuur van zaalruimtes aan mogelijk suspecte organisaties. Gemeenten zouden er bovendien zorg voor moeten dragen dat zij zo vaak mogelijk de door hen gesubsidieerde activiteiten bezoeken.

Indien een dergelijk convenant reeds had bestaan, was men mogelijk al verschoond gebleven van het recente geweld van Blood & Honour-leden tijdens een bijeenkomst van de Nationalistische Volks Beweging (NVB) te Haarlem in oktober 2006, de racistische haatzaaiërij in Oosterhout door TFN-voorzitter Işci en de nationaal-socialistische propaganda door het Soetermeer Skinhead Front (SSF) en Voorpost in Zoetermeer tijdens bevrijdingsdag in 2005.

Ernst Haffmans

Noten:

1): Op 25 maart 2006 organiseerde de Türkiyem Moskee uit Arnhem in het nabij gelegen Westervoort een bijeenkomst met een drietal bekende Grijsje Wolven-muzikanten: Esat Kabakli, Ahmet Baydaroglu en Ozan Seyyahi. Ook was als speciale gast Namik Kemal Zeybek aanwezig, toentertijd een belangrijk MHP-lid. Momenteel is Zeybek hoofdadviser van de voorzitter van de extreem-nationalistische Grote Eenheids Partij (BBP).

2): Op 12 maart 2006 organiseerde de Den Haag Türk Islam Kültür Vakfi en de Estergeron Gençlik Teskilati, beiden afkomstig uit Den Haag, een bijeenkomst in het Partycentrum Elsenburg te Rijswijk. Aanwezig waren onder meer de Grijsje Wolven-artiesten Ahmet Safak en Ahmet Yilmaz.

3): *Verbied feest Grijsje Wolven*, De Gelderlander, 3 februari 2006.

4): ibidem.

5): ibidem.

6): ibidem.

7): Frans Oremus, *René Diekstra legt zich zwijgen op*, De Journalist, 30 januari 2007, www.villamedia.nl/journalist/n/2007.02.Diekstra.shtm.

8): De kosten die de TCVE maakte aan de muziekoptredens waren als volgt: de Berlin Mehter Takimi kostte 3000 euro, Ömer Kadan kreeg 250 euro en de muziekband Star, waarbij TFN-kopstuk Abdullah Sari is betrokken, kreeg 350 euro.

9): De site van de Berlin Mehter Takimi treft men aan op www.mehtertakimi.de. De website van de Fatih Mehter Takimi valt te bekijken op www.mehter.biz. Met name de pagina's www.mehter.biz/galeriler/resimlerimiz/resimler_index_tr.htm (met foto's van optredens) en www.mehter.biz/anasayfalar/Turke/ornek_afisler/ornek_afisler.htm (met foto's van affiches van optredens) op de laatste site laten weinig ruimte over voor speculatie over de verbondenheid van de Fatih Mehter Takimi met de Grijsje Wolven.

TURKSE EXTREEM-NATIONALISTISCHE ORGANISATIES IN NEDERLAND

Criteria om op deze lijst te worden opgenomen zijn: aanwezigheid op een interne lijst uit de jaren negentig van de vorige eeuw met contactadressen van de Turkse Federatie Nederland (TFN), aanwezigheid in de oprichtingsnotulen van de TFN (1995), aanwezigheid in een beleidsplan van de TFN (1996), artikelen in de pers waarin melding wordt gemaakt van samenwerking met de TFN of TFN-lidorganisaties, voorkomen van meerdere bestuursfuncties van dezelfde personen bij TFN-organisaties, correspondentie over subsidies met gemeentelijke instanties en/of eigen publicaties van organisaties waaruit samenwerking blijkt met de TFN en/of TFN-lidorganisaties, en samenwerking met de Partij van de Nationalistische Actie (MHP) en/of de Turkse Federatie Europa (ADÜTDF). Uitzondering daarop zijn de twee organisaties uit Amsterdam die banden hebben met de Turkse extreem-nationalistische Grote Eenheids Partij (BBP). Het nummer achter de naam van de organisatie is het dossiernummer waarmee de betreffende organisatie is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel. De lijst pretendeert niet compleet te zijn.

Almelo - Turkse Culturele, Educatie Stichting Almelo - 41031916

Amsterdam

Stichting Bozok - 41214911

Turkse Democratische Jeugdvereniging - 40533648

Stichting voor Turkse Vrouwen in Amsterdam Elif - 41213356

Stichting Turkse Vrouwen Ontmoetingscentrum Esra - 41213744

Vereniging Uitvaartverzorging Hilal - 40539365

Stichting Turkse Humanitaire Hulp Nederland - 41215376

Stichting Intercultureel Participatie Centrum (voorheen Turks Cultureel Centrum) - 41201246

Stichting Turkse Jongeren Radio Omroep - 41205266

Stichting Kubra Turks Cultureel Vrouwen Centrum - 41211373

Stichting Mescid-i Aksa Moskee - 41214912

Stichting Turks Platform Geuzenveld/Slotermeer - 41211608

Stichting Soyad - 41211618

Stichting Turks Sociaal Cultureel Centrum Tukem - 41210361

Turkse Federatie Nederland - 40538986

Turkse Omroep Stichting TOS - 41208812

Amsterdamse Sportclub Turkiyem - 40536978

Stichting Ulu Camii - 41201310

Stichting Yesevi - 41214821
Stichting Turkse Ouderraad Yilmaz - 41211535

Apeldoorn - Turkse Culturele Vereniging - 40103648

Arnhem

Islamitische Stichting Nederland (Diyanet Vakfi) Türkiyem - 09064479
Vrouwenvereniging van Gemoed tot Gemoed - 09125817
Hoca Ahmed Yesevi Kultur ve Egitim Merkezi - 40125364

Beverwijk - Turkse Culturele Vereniging - 40596637

Den Haag

Hollanda Azerbaycan Turk Kultur ve Dayanisma Vereniging - 40412530
Jongerenstichting Estergon Den Haag - 41159370
Turks-Islamitische Culturele Stichting Den Haag - 41155722
Stichting voor Turkse Vrouwen in Den Haag Ulkem - 41159560

Dordrecht

Stichting Ideale Een - 41122101
Vereniging Samenwerking Islamitische en Dordtse Jongeren (VerSad) - 40324702

Eindhoven

Oguz Jongerenvereniging - 17155534
Stichting Turan - 41092929

Enschede - Turkse Kulturele Vereniging Enschede - 40075128

Gorinchem

Gorinchemse Turks Islamitische Culturele Vereniging - 40323626
Gorinchems Turks Islamitisch Cultureel Vrouwen Centrum - 40324571

Haarlem - Haarlemse Democratische Turkse Jongeren Vereniging (ASIL) - 40595749

Hengelo (ov) - Turkse Culturele Vereniging Hengelo - 06089633

Hilversum

Hilversumse Anadolu Kultur Cemiyeti Vereniging - 40517124
Stichting Turks Cultureel Centrum voor Hilversum en omgeving - 41194464

Leerdam - Turkse Arbeidersvereniging Leerdam - 40323153

Leiden - Stichting Vriendschap - 41168190

Nijmegen - Turks Cultureel Centrum - 40146901

Rotterdam

Turks Centrum Mimar Sinan - 41133550

Versaar - Vereniging Samenwerking tussen Allochtonen en Autochtonen Rotterdam - 40347948

Versam - Vereniging Samenwerking Nederlandse en Islamitische Jongeren - 40346812

Schiedam - Turkse Culturele Vereniging Schiedam - 40346733

Soest - Turks Nederlands Cultureel Centrum Soest - 40507884

Tegelen - Stichting Soyad - 41064148

Tiel

Stichting Turkse Cultuur - 41060299

Turkse Culturele Vereniging - 40156850

Tilburg - Turkse Jongerenvereniging Tilburg - 40260378

Utrecht

Turks Cultureel Centrum voor Utrecht en omgeving - 40480732

Vereniging voor Turkse Vrouwen in Utrecht-West Asena - 40483216

Turkse Jongerenvereniging Ergenekon - 40483217

Stichting voor Turks-Islamitische Cultuur en Onderwijs - 41185845

Zwolle - Stichting Turks Cultureel- en Solidariteitscentrum - 41025216

BBP-georiënteerd

Stichting Turkse Islamitische Hulpverlening en Solidariteit - Amsterdam - 41227299

Milenyum Jongeren Vereniging - Amsterdam - 34170762

OVERZICHT MUZIKANTEN

	Pagina
Davut Akaslan (2007)	
Müserref Akay (2004)	
Ozan Arif (Sirin) (2005)	4, 6-8, 11-12, 14-17, 19, 21
Arka Sokak (2007)	4, 12-13, 20, 34
Ahmet Baydaroglu (2006)	35
Berlin Mehter Takimi (2004)	22-23, 27, 30-31, 33-35
Mehmet Ali Bilgiç (2005)	4

Pagina

Mehmet Borukcu	(2004)	18, 34
Arzu Can	(2006)	26
Ozan (Dursun) Çelebi	(2005)	8, 15
Erkan Coskunsu	(2007)	5, 20
Ibrahim Dülger	(2002)	
Araz Eles	(2005)	
Can Ercan	(2005)	4
Fatih Mehter Takimi	(2006)	23, 25, 26, 27, 32, 34-35
Seval Güles	(2006)	
Fehmi Günaydin	(2006)	26
Sakir Öner Günhan	(2003)	
Abdullah Isilak	(2003)	
Ugur Isilak	(2003)	
Esat Kabakli	(2006)	35
Ozan Ömer Kadan	(2006)	8, 26, 32-33, 35
Kader	(2002)	
Cuma Kayacik	(2005)	4
Esat Koçyigit	(2001)	
Fahri Kaya Kuzucu	(2004)	
Arif Nazim	(1999)	24
Ozan Nihat	(1993)	1, 6, 10-11, 15-17
Osman Öztunç	(2006)	
Hülya Polat	(2004)	
Ahmet Safak	(2006)	8, 34-35
Abdullah Sari	(1998)	7-8, 14, 24, 27, 35
Asik Sefai	(2005)	11
Ozan (Mehmet) Seyyahi	(2006)	35
Cevat Ünal	(2001)	
Gül Ahmet Yigit	(2003)	
Mustafa Yildizdogan	(2006)	7-8, 14, 26, 32
Ahmet Yilmaz	(2006)	8, 19, 24-25, 35
Ozan Coskun Yilmaz	(1998)	4
Mehmet Yilmaz	(2006)	

De muzikanten die in deze lijst zijn opgenomen hebben allen in Nederland opgetreden bij bijeenkomsten van Grijze Wolven. Tussen haakjes staat het jaartal waarop de betreffende band of muzikant voor het laatst in Nederland een concert gaf dat de Onderzoeksgroep Turks extreem-rechts heeft weten te traceren. Een cursieve pagina-aanduiding betekent dat er op die pagina een illustratie staat van de muzikant, meestal staat er dan ook tekst over die artiest.